

Vänsterpartiet, *Revolution* och tendensfrihet

Vi har tidigare i 2 artikelsamlingar – [Vänsterpartiet, tidningen *Revolution* och SP](#) och [Debatten om V, *Revolution* och SP rullar vidare](#) – tagit upp de frågor som väcktes med Vänsterpartiets beslut att betrakta gruppen *Revolution* (tidigare Avanti) som ett ”konkurrerande parti” (vilket i klartext betyder att medlemskap i *Revolution* är oförenligt med medlemskap i V), samt de samtal som förts mellan V och Socialistiska Partiet om möjligheterna för SP:are att kollektivt eller individuellt gå med i V.

I båda fallen är frågan om inre partidemokrati central, dvs det handlar till stor del om enskilda medlemmars och medlemsgruppers rättigheter att inta och framföra avvikande uppfattningar i vissa frågor. Ett sätt att reglera detta är att införa det som brukar kallas för *tendensfrihet*. Artiklarna nedan handlar om detta.

I de avslutande lästipsen ges länkar till andra texter som rör de problem som den aktuella debatten handlar om.

MF 4/12 2015

Innehåll

Flamman	1
<i>Släpp sargen och gör V till en massrörelse! .....</i>	<i>1</i>
<i>För ett öppet parti.....</i>	<i>2</i>
Internationalen.....	3
<i>Vänsterpartiet och tendensfriheten.....</i>	<i>3</i>
Lästips	4

Flamman

Släpp sargen och gör V till en massrörelse!

Ett flertal undertecknare

Flamman 21/10 2015

De uteslutningsglada delarna av partiledningen och Revolution/IMT lider av samma auktoritära tradition, menar skribenterna som argumenterar mot uteslutningar och för tendensfrihet.

I Spanien och Storbritannien har etablissemangen chockats av en ny radikal vänster. Mellan det nya gräsrotspartiet Podemos och den radikala pånyttfödelse som bär upp Labours Jeremy Corbyn är det naturligtvis mycket som skiljer – men gemensamt är att vi har att göra med stora proteströrelser mot nedskärningar som knyts in i och omvandlar den parlamentariska samhällssfären. Avgörande har varit att rörelserna präglats av pluralism och demokrati.

Det handlar om en vänster som hittat tillbaka till sin mest grundläggande kärna som befrielse-rörelse. När arbetarrörelsen och vänstern glömmer detta, för att i stället bli säljare av politiska budskap, kommer den i längden själv att vara förlorare. Vänstern måste erbjuda en gemenskap som ger människor styrka att inte bara välja mellan alternativ, utan att också skapa sina egna.

För vänstern är därför en fungerande demokrati helt avgörande. Vi behöver organisera oss så att medlemmarna har kontrollen över rörelsen. Det räcker inte med att ha formella demokratiska strukturer som basorganisationer, kongresser och en vald ledning för att uppnå detta. I praktiken hamnar en för stor makt hos dem i toppen – de som sitter med informationen, har tillgång till medlemsregistret, fördelar resurser och som framför allt är avlönade att ha tiden. Många har fått känna på hur svårt det är att driva idéer som går på kant mot ledningens. Detta innebär inte bara ett demokratiskt problem utan också att det blir svårare att kollektivt nå fram till de bästa lösningarna på dagens och framtidens problem. De partimedlemmar som så önskar måste ha rätt att organisera sig öppet för att driva sina idéer så att diskussionen kan fördjupas till nytta för hela rörelsen.

Labour och Podemos visar vägen framåt. Vi ser tyvärr flera exempel på att partiledningen går i motsatt riktning. Verkställande utskottet (VU) har bland annat lagt fram förslag om att inskränka motionsrätten till kongressen. Socialistiska partiet får inte bli en del av Vänsterpartiet om det har kvar en egen organisationsstruktur. Partistyrelsen har definierat Revolution som ett konkurrerande parti. I ett underlag från VU nämns även Socialistiska nätverket som ett konkurrerande parti.

Socialistiska nätverket är ett nätverk med huvudsyftet att utveckla visionen av och delta i kamp för socialismen. En del medlemmar är organiserade socialdemokrater, andra vänsterpartister eller oorganiserade. Hur vi konkurrerar med Vänsterpartiet förstår vi inte.

Det är förödande när meningsskiljaktigheter leder till uteslutningar. Det innebär att partiet lägger locket på de åsiktsskillnader som är förutsättningen för utvecklandet av idéerna i komplexa frågor. I stället för ett uppmuntrande diskussionsklimat sprider sig rädslans tystnad. Kritiken i partiet kan då ta sig dolda uttryck och åsiktsskillnader uttryckas genom uppsplitande personstrider där ”lojalitet” till individer och grupperingar sätts framför en klagande diskussion där åsikter möts öppet.

I stället för hot om uteslutningar mot kritiker behövs en ärlig diskussion kring exempelvis brister i Revolutions arbetssätt och idéer. Revolution, och dess internationella organ IMT (International Marxist Tendency) har ett politiskt program som medlemmarna förväntas föra

ut i arbetarrörelsen. De ställer dock inte upp i val och arbetar för att Vänsterpartiet ska få fler medlemmar och röster. Vi anser därför att Revolution ska ha rätt att verka i partiet.

Vår kritik av Revolution/IMT är att deras arbetssätt kan leda till en sekteristisk inställning till den övriga rörelsen samt att det finns brister i interndemokratin.

IMT och de uteslutningsglada delarna av partiledningen lider av samma auktoritära tradition som vi behöver göra upp med – det gör vi inte genom uteslutningar utan genom en öppen och ärlig diskussion som ger medlemmar makt att själva välja väg. Låt oss tillsammans göra partiet till den levande och omvandlande kraft som det har möjlighet att bli!

- Medlemmar ska ha full information och rätt att organisera sig öppet för att förändra Vänsterpartiets politik!
- Nej till uteslutningshoten mot Revolution!
- Släpp in Socialistiska partiet i Vänsterpartiet!
- Använd informationsteknologin för att underlätta fri diskussion mellan medlemmar!
- Låt oss välja vår ledning genom medlemsval, bort med slutna uppgörelser innan kongresser!

Erik Andersson, Lena Hanno Clyne, Martin Lööf, Hannes Rolf, Rickard Rudolfsson, Henrik Wolgast, Anton Ek

För ett öppet parti

Rodi Ailert

Flamman 21/10 2015

Jag läser i Flamman, med stigande intresse, försöken att ringa in CWI (Committee for a Workers International). Och dess efterföljare. Till exempel i ”Revolution under cover” (*Flamman* nr. 39, 2015) och ”En märklig historieskrivning” (*Flamman* nr. 40, 2015)¹.

Jag tänker då på (mer eller mindre) kända personer som var med i först SSU och sedan CWI (och SSU). Bland annat Peter Englund, historiker och medlem i Svenska akademien. Sture Nordh, ordförande i TCO 1999 till 2011. Gunnar Jonsson, ledarskribent i Dagens Nyheter och undertecknad.

Jag tror inte att SSU förlorade på att ha oss som medlemmar en tid. Möjligen kan vi ha försvårat för några karriärister? Visst, grupper som pratar ihop sig har stora möjligheter att påverka en folkrörelse. Men det gäller ju alla grupper, till exempel politiska heltidare såväl som så kallade trotskistiska smågrupper.

Jag tror därför inte heller att Vänsterpartiet skulle ta någon skada av att ha människor i tidningsföreningen Revolution som medlemmar i dag. Det är för mig glädjande att så kallad tendensfrihet/paraplyorganisering är modernt inom bland annat sydeuropeisk vänster i dag. Organisationer och organisering kommer och går. Men kampen för jämlikhet och social rättvisa består.

---

¹ Båda artiklarna ingår i artikelsamlingen [Debatten om V, Revolution och SP rullar vidare](#), den senare i utvidgad version.

Internationalen

Vänsterpartiet och tendensfriheten

Martin Fahlgren

Internationalen 3/12 2015 [nedan kompletterad med noter]

I *Flammans* spalter och på andra håll har man under hösten diskuterat principen om s k tendensfrihet, som handlar om partimedlemmars rätt att sluta sig samman för att utarbeta och driva politiska frågor. Flera debattörer har framfört åsikten att tendensfrihet borde införas i Vänsterpartiet, medan andra argumenterat emot.

Hos Socialistiska Partiet är rätten till tendens- och fraktionsbildning inskriven i stadgarna, därför att man menar att den är en hörnsten i en fungerande partidemokrati där medlemmar kollektivt kan utarbeta politiska förslag, föra ut dem till diskussion osv, och därigenom ges möjligheter att påverka partiets politik och effektivt bekämpa s k byråkratisk centralism.

Förbud mot tendenser och fraktioner fanns inte i partierna i arbetarrörelsens barndom. Inte heller i Första och Andra internationalen eller i Kommunistiska internationalen (Komintern). Det var först 1921 som det sovjetiska kommunistpartiet införde fraktionsförbud (inte tendensförbud)², vilket sedan spreds till de övriga Kominternpartierna.

Ett argument som de som är emot fraktioner och tendenser brukar framföra, är att sådana leder till sönderslitande fraktionskamp och annan oreda. Genom att förbjuda dem skulle man kunna undvika detta. Men hur har det fungerat i praktiken?

Vänsterpartiet och dess föregångare SKP/VPK har förvisso inte förskonats från fraktionsstrider. Ofta har de resulterat i splittringar, där de 1924 och 1929 är de mest kända. Av dessa var den senare särskilt fatal (majoriteten av partiet bröt).

Under 30- och 40-talet var det lugnare, men under dessa år förlorade ändå SKP många medlemmar (i samband med Moskvarättegångarna, Molotov-Ribbentrop-pakten och Vinterkriget, samt under Kalla kriget från slutet av 1940-talet), även om det inte bildades någon opposition eller ens fördes några debatter (folk bara lämnade).³

I början av 50-talet uppstod en vänsterstalinistisk opposition kring riksdagsmannen Set Persson. Denne bröt 1953 med SKP och bildade 1956, tillsammans med något hundratal meningsfränder, Sveriges Kommunistiska Arbetarförbund (SKA), som senare också tog ställning för Kina i konflikten med Sovjet.

På 1960-talet tog fraktionerandet fart på allvar, vilket delvis hade internationella orsaker. Startskottet var debatten 1962-63 inför SKP:s 20 kongress, där det framträdde flera olika riktningar (däribland Moskva-kommunister, titoister och maoister).⁴ En del av de oppositionella gick senare över till socialdemokratin⁵, medan maoisterna 1967 bröt sig ur och grundade KFml (till vilken även resterna av SKA anslöt sig). Därpå revolterade Vänsterns Ungdomsförbund mot moderpartiet, en brytning som fullbordades 1970.⁶ Sedan kom APK-

² Se Bettelheim, [Införandet av fraktionsförbudet i SUKP 1921](#) och Edward H Carr, [Partiets inflytande](#).

³ Som ett exempel på detta kan nämnas *Per Meurling* som var en ledande kommunistisk intellektuell under 1930-talet och större delen av 1940-talet. Han bröt med SKP 1948 och gjorde i boken [Kommunismen i Sverige](#) en frän uppgörelse med sitt f d parti. I likhet med många andra avhoppare från SKP/VPK gick han till socialdemokratin.

⁴ Se [Debatt i svenska kommunistpartiet \(SKP\) 1962-63](#), samt [Socialistisk förnyelse](#) av Werner Schmidt.

⁵ T ex Anton Strand och Sven Landin som hoppade av efter Sovjets invasion av Tjeckoslovakien 1968.

⁶ Den brytningen gav upphov till MLK (Marxist-Leninistiska Kampförbundet) och FK (Förbundet Kommunist) – se antologin [Utanför systemet, vänstern i Sverige 1968-78](#), kapitlet om FK.

utbrytningen 1977, där ”Moskvakommunisterna” sade tack och adjö efter över ett årtionde av fraktionsverksamhet.

Bland nyare fraktioner kan nämnas Vägval vänster (bildades 2004), som dock inte ledde till någon regelrätt brytning, men väl till att ett antal ledande vänsterpartister gick över till SAP och Miljöpartiet.

Vi kan alltså konstatera att avsaknaden av tendensfrihet inte har förhindrat uppkomsten av oppositionella strömningar och splittringar. Det är faktiskt tvärtom så, att avsaknaden av ett *reglerat* sätt att öppet och organiserat debattera viktiga frågor – skapar en grogrund för kottoribildningar, hemlighetsmakeri, mygel, ryktesspridning och kuppmakeri. Ibland har de oppositionella inte ansett sig ha möjligheter att göra sina röster hörda i partiet och har då i stället utnyttjat den borgerliga/socialdemokratiska dagspressen, vilket förgiftat diskussionsklimatet och gjort det svårare att lösa motsättningarna. Med tendensfrihet skulle flera politiska strider ha kunnat föras under kamratligare former och meningsskiljaktigheterna diskuteras grundligare, vilket skulle ha kunnat förhindra splittringar/avhopp eller åtminstone begränsa skadorna. Och vi ska heller inte underskatta den skolande betydelse som sådana debatter kan få.

Lästips

Mer allmänt om Vänsterpartiets tidiga historia (fram till c:a 1977): [Zenit om SKP/VPK](#) (inneholder artiklar om alla större splittringar t o m APK-utbrytningen)

Artikeln ”Varthän Vänsterpartiet? – intervju med Lars Ohly” av Dick Forslund & Kjell Pettersson (artikeln från 1992) i [Tidskriften Fjärde Internationalen om Vänsterpartiet Kommunisterna \(VPK\)](#), s. 121 f.

Ernest Mandel, [Om Althusser, parti och klass](#) – om bl a den interna demokratin i franska kommunistpartiet (från 1979)

Idén om tendensfrihet omfattas av en hel del V-medlemmar, vilket framgår av webbplatsen [Bred och enad rörelse](#), som argumenterar för ”Frihet med öppnare organisation och rätten att organisera sig i tendenser” och samlar in underskrifter till en [Motion till Vänsterpartiets kongress](#) som ska föreläggas V:s kongress i Örebro nästa år (2016). Bland undertecknarna finns de flesta av medförfattarna till artikeln ”Släpp sargen...” ovan.